

СОВЕТСКАЯ БЕЛАРУСЬ

ОРГАН ЦК І МІНСКАГА АБКМА КП(б)Б

№ 95

(7425)

СУБОТА

31 настрычніка

1942 г.

ПРАЧЫТАЎ—ПЕРАДАЎ ДРУГОМУ

БРАТЫ І СЕСТРЫ! РУСКІЯ, УКРАЇНЦЫ,
БЕЛАРУСЫ, МАЛДАВАНЕ, ЛІТОВЦЫ, ЛАТЫ-
ШЫ, ЭСТОНЦЫ, КАРЭЛЫ, ЧАСОВА ПАПАУ-
ШЫЯ ПАД ЯРМО НЯМЕЦКА-ФАШЫСЦКІХ
НЯГОДНІКАЎ! БЯЗЛІТАСНА ЗНІШЧАЙЦЕ ФА-
ШЫСЦКІХ ЗАХОПНІКАЎ, РАСПАЛЬВАЙЦЕ
ПОЛЫМЯ УСЕНАРОДНАГА ПАРТЫЗАНСКАГА
РУХУ!

(3 лозунгаў ЦК ВКП(б) да 25-й гадавіны
Вялікай Кастрычніцкай Соцыялістычнай Рэвалюцыі).

ЛОЗУНГІ ЦК ВКП(б)

да 25-й гадавіны Вялікай Кастрычніцкай Соцыялістычнай Рэвалюцыі

1. Няхай жыве 25-я гадавіна Вялікай Кастрычніцкай Соцыялістычнай Рэвалюцыі, якая скінула ўладу імперыялістаў у нашай краіне і абвясціла мір паміж народамі ўсяго свету!

2. Далоў нямецка-фашысцкіх захопнікаў, крывавых прыгняцальнікаў народаў Еўропы, заклітых ворагаў свабодалюбных народаў усяго свету!

3. Працоўныя Савецкага Саюза! За 25 год савецкай улады вы стварылі магутную соцыялістычную індустрыяльную і калгасную дзяржаву. Усімі сіламі абараняйце здабыткі сваёй шматгадовай працы!

4. Таварышы чырвонаармейцы, чырвонафлотцы і камандзіры, партызаны і партызанкі! Не шкадуючы свайго жыцця, абараняйце заваёвы Вялікай Кастрычніцкай Соцыялістычнай Рэвалюцыі, свабоду, чэсць і незалежнасць нашай радзімы! Бязлітасна знішчайце гітлераўскіх разбойнікаў!

5. Рабочыя і сяляне, савецкая інтэлігенцыя! Вораг хоча захапіць нашы землі, ператварыць нас у рабоў нямецкіх баронаў. Адстаім сваю радзіму! Усе сілы народа—на разгром ненавіснага ворага!

6. Прывітанне народам Еўропы, якія змагаюцца супроць гітлераўскага імперыялізма! Патрыёты еўрапейскіх краін, узнімайцеся на барацьбу за сваё вызваленне ад фашысцкага іга! Звяргайце гітлераўскую тыранію! Няхай жыве вызваленне Еўропы ад гітлераўскіх людоедаў!

7. Браты прыгнечаныя славяне! Узнімайцеся на свяшчэнную народную вайну супроць гітлераўскіх імперыялістаў—смяртэльных ворагаў славянства! Няхай жыве баявое адзінства славянскіх народаў!

8. Няхай жыве баявы саюз узброеных сіл Савецкага Саюза, Вялікабрытаніі, Злучаных Штатаў Амерыкі і іншых свабодалюбных народаў, якія вядуць справядлівую вызваленчую вайну супроць нямецка-італьянскага разбойніцкага імперыялізма!

9. Далоў крывавую кліку гітлераўскіх правіцеляў і іх пасобнікаў! Да суровай адказнасці арганізатараў страшэнных зверстваў і крывавых злачынстваў супроць народаў Савецкага Саюза і ўсіх акупіраваных краін Еўропы!

10. За савецкую айчыну ідуць у бой сыны ўсіх народаў Савецкага Саюза. Няхай жыве Чырвоная Армія—армія брацтва і дружбы народаў СССР!

11. Слаўныя абаронцы Сталінграда! З вамі ўвесь савецкі народ. Змагайцеся да апошняй кроплі крыві, бязлітасна граміце, адкідвайце і знішчайце варожыя полчышчы! Няхай жывуць гераічныя абаронцы Сталінграда!

12. Гарачае прывітанне гераічным абаронцам Ленінграда! Няхай жывуць ленинградцы, слаўныя патрыёты і патрыёткі нашай радзімы!

13. Доблесныя абаронцы Каўказа! Адстаяйце кожную пядзь роднай зямлі, граміце ненавіснага ворага! Няхай жывуць свабодалюбныя народы Каўказа!

14. Воіны Чырвонай Арміі! Самы строгі парад і жалезная дысцыпліна—залог нашай перамогі над ворагам. Усямерна ўмацоўвайце дысцыпліну і парад у нашай арміі!

15. Воіны Чырвонай Арміі! Бязлітасна помсціце нямецка-фашысцкім нягоднікам за разграбленне і разбурэнне нашых гарадоў і вёсак, за гвалты над жанчынамі і дзецьмі, за смерць савецкіх людзей! Кроў за кроў! Смерць за смерць!

16. Пехацінцы Чырвонай Арміі! Стойка абараняйце кожную пядзь роднай зямлі! Знішчайце жывую сілу і тэхніку ворага! Ачышчайце савецкую зямлю ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў. Няхай жывуць савецкія пехацінцы!

17. Артылерысты і мінамётчыкі Чырвонай Арміі! Магутнымі агнявымі ўдарамі знішчайце жывую сілу і тэхніку ворага! Няхай жывуць савецкія артылерысты і мінамётчыкі!

18. Савецкія лётчыкі—сокалы нашай радзімы! Бязлітасна і смела граміце ворага ў паветры і на зямлі! Няхай жывуць савецкія лётчыкі!

19. Танкісты Чырвонай Арміі! Смела знішчайце ворага! Памнажайце сілу нашай пяхоты ў абароне, дапамагайце нашай пяхоте ў наступленні! Няхай жывуць савецкія танкісты!

20. Кавалерысты Чырвонай Арміі! Доблесныя казакі Дона, Кубані і Терака! Смела і рашуча ўрубайцеся ў варожыя войскі! Знішчайце нямецка-фашысцкую погань! Няхай жывуць савецкія коннікі!

21. Чырвонафлотцы і камандзіры Ваенна-Марскога Флота! Мацней удары па ворагу! Граміце варожыя караблі і транспарты, бязлітасна знішчайце гітлераўскіх захопнікаў! Няхай жывуць савецкія маракі!

22. Слава Героям Савецкага Саюза і Героям Соцыялістычнай Працы—лепшым сынам нашай радзімы!

23. Гвардзейцы Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскога Флота! З чэсцю нясіце слаўныя гвардзейскія сцягі! Будзьце прыкладам доблесці і адвагі, дысцыпліны і стойкасці ў барацьбе з ворагам! Няхай жыве Савецкая гвардыя!

24. Воіны Чырвонай Арміі! Вывучайце сваю зброю—ў дасканаласці, становіцеся майстрамі сваёй справы, біце ва ўпор нямецка-фашысцкіх захопнікаў да поўнага іх знішчэння!

25. Камандзіры Чырвонай Арміі! Няспынна павышайце баявую вывучку вайсковых часцей і злучэнняў, умацоўвайце дысцыпліну і адзінаначалле, вывучайце ў дасканаласці справу ўзаемадзеяння родаў войск, становіцеся майстрамі ваджэння войск!

26. Няхай жывуць нашы слаўныя пагранічнікі, верныя абаронцы савецкіх граніц!

27. Браты і сёстры! Рускія, украінцы, беларусы, малдаване, літвовы, латышы, эстонцы, карэлы, часова палаўшыя пад ярмо нямецка-фашысцкіх нягодніках! Бязлітасна знішчайце фашысцкіх захопнікаў! Распальвайце полымя ўсенароднага партызанскага руху!

28. Савецкія партызаны і партызанкі! Разбурайце тылы праціўніка, знішчайце яго штабы, разбурайце чыгункі і масты, падпальвайце і ўзрываўце склады і казармы, знішчайце жывую сілу праціўніка, знішчайце прадстаўнікоў нямецкіх улад! З кожным днём узмацняйце ўдары па ворагу!

29. Няхай жыве непарушная дружба народаў нашай краіны!

30. Няхай жыве брацкі саюз рабочых, калгаснікаў і інтэлігенцыі нашай краіны!

31. Рабочыя і работніцы, інжынеры і тэхнікі прадпрыемстваў, якія вырабляюць узбраенне і боепрыпасы для фронту! Павялічвайце выпуск вінтовак, аўтаматаў, кулямётаў, мінамётаў, гармат, снарадаў! Усё для фронту, усё для перамогі!

32. Рабочыя і работніцы, інжынеры і тэхнікі танкавых заводаў! Давайце Чырвонай Арміі больш баявых машын! Чым больш танкаў—тым бліжэй час перамогі над ворагам!

33. Рабочыя і работніцы, інжынеры і тэхнікі авіяцыйных заводаў! Павялічвайце выпуск баявых машын, давайце больш знішчальнікаў, штурмавікоў, бамбардзіроўшчыкаў для Чырвонай Арміі!

34. Рабочыя і работніцы, інжынеры і тэхнікі нафтавай прамысловасці! Павялічвайце здабычу нафты! Дадзім фронту і прамысловасці больш гаручага!

35. Рабочыя і работніцы, інжынеры і тэхнікі вугальнай прамысловасці! Ад вас залежыць бесперабойная работа транспарта і прамысловасці. Павялічвайце здабычу вугалю, забяспечвайце палівам усе патрэбы фронту і тыла!

36. Рабочыя і работніцы, інжынеры і тэхнікі металургічных заводаў! Больш метала для танкаў, самалётаў, гармат, кулямётаў, снарадаў!

37. Рабочыя і работніцы, інжынеры і тэхнікі матарабудаўнічай прамысловасці! Сучасная вайна ёсць вайна матараў. Павялічвайце вытворчасць матараў для самалётаў, танкаў, аўтамабіляў, караблёў!

38. Рабочыя і работніцы, інжынеры і тэхнікі лёгкай і тэкстыльнай прамысловасці! З дня ў дзень павялічвайце вытворчасць абмундзіравання для Чырвонай Арміі і тавараў шырокага спажывання для насельніцтва!

39. Рабочыя і работніцы, інжынеры і тэхнікі харчовай прамысловасці! Усё больш павялічвайце вытворчасць прадуктаў харчавання для фронту і для забеспячэння насельніцтва!

40. Рабочыя і работніцы, інжынеры і тэхнікі мясцовай прамысловасці! Больш ініцыятывы ў скарыстанні мясцовых рэсурсаў, павялічвайце выпуск тавараў для насельніцтва і Чырвонай Арміі!

41. Работнікі чыгуначнага транспарта! Хутчэй прапускайце паязды! Змагайцеся за бесперабойную, дакладную работу чыгунак!

42. Работнікі марскога і рачнога транспарта! Павялічвайце перавозкі грузаў для фронту і для народнай гаспадаркі!

43. Працоўныя Савецкай краіны! Эканомія ва ўсім—закон ваеннага часу. Беражліва расходуйце дзяржаўныя сродкі, эканомце паліва, сыравіну, электраэнергію.

44. Калгаснікі і калгасніцы, рабочыя і работніцы саўгасаў! Давайце фронту і краіне больш харчавання і сыравіны для прамысловасці! Аддадзіце ўсе сілы на падтрымку фронту, на разгром ворага! Усё для фронту!

45. Савецкая інтэлігенцыя! Работнікі савецкіх устаноў, інжынеры, настаўнікі, аграномы, урачы, работнікі навукі, мастацтва і літаратуры! Аддадзім усе сілы і веды справе барацьбы з нямецка-фашысцкімі прыгняцальнікамі!

46. Працоўныя Савецкага Саюза! Умацоўвайце дысцыпліну на вытворчасці! Жалезная дысцыпліна і арганізаванасць—залог нашай перамогі над ворагам!

47. Савецкія жанчыны! Авалодвайце мужчынскімі прафесіямі, замяняйце мужчын, якія пайшлі на фронт! Вывучайце справу супроцьпаветранай і супроцьхічнай абароны, санітарную справу, сувязь! Усе сілы на барацьбу з нямецкімі захопнікамі!

48. Усеагульнае ваеннае абучэнне грамадзян і грамадзянак СССР умацоўвае нашу абарону. Савецкія патрыёты і патрыёткі! Вывучайце ваенную справу! Будзьце ўмелымі абаронцамі радзімы!

49. «Асноўнай якасцю савецкіх людзей павінна быць храбрасць, адвага, няведанне страху ў барацьбе, гатоўнасць змагацца разам з народам супроць ворагаў нашай радзімы» (Сталін).

50. Комуністы і комсамольцы! Будзьце ў першых радах барацьбітоў супроць нямецка-фашысцкіх захопнікаў!

51. Няхай жыве наша слаўная радзіма, яе свабода, яе незалежнасць!

52. Няхай жыве Усесаюзная Комуністычная партыя большэвікоў, партыя Леніна—Сталіна—арганізатар барацьбы за перамогу над нямецка-фашысцкімі захопнікамі!

ЦЭНТРАЛЬНЫ КАМІТЭТ
УСЕСАЮЗНАЙ КОМУНІСТЫЧНАЙ
ПАРТЫІ (большэвікоў).

Далоў нямецка-фашысцкіх захопнікаў, крывавых прыгнятальнікаў народаў Еўропы, заклітых ворагаў свабодалюбівых народаў усяго свету!

(3 лозунгаў ЦК ВКП(б) да 25-й гадавіны Вялікай Кастрычніцкай Сацыялістычнай Рэвалюцыі)

На фронтах Айчыннай вайны

У РАЁНЕ СТАЛІНГРАДА

Нашы войскі вялі ўпорныя баі з пяхотай і танкамі праціўніка. Нашы байцы адбілі атакі гітлераўцаў. Толькі на адным участку праціўніку ўдалося прасунуцца на 100—200 метраў. Рота нямецкай пяхоты, якая ўварвалася на паўднёва-заходнюю ўскраіну аднаго з заводаў, была поўнасьцю знішчана. У выніку баёў праціўнік панёс вялікія страты. Знішчана звыш 900 нямецкіх салдат і афіцэраў.

ПАЛЕПШЫЛІ СВАЕ ПАЗІЦЫІ

Усходней Новарасійска байцы Н-скай часці, атакаваўшы праціўніка, прасунуліся наперад і палепшылі свае пазіцыі. У ходзе гэтай аперацыі захоплена 9 нямецкіх кулямётаў, 50 аўтаматаў, звыш 1.000 вінтовак і вялікая колькасць боепрыпасаў.

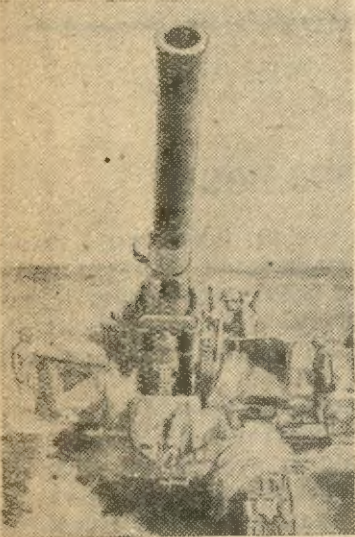
НАША ЧАСЦЬ

ПРАСУНУЛАСЯ НАПЕРАД

Паўночна-ўсходней Туапсе наша часць атакавала праціўніка, прасунулася наперад і знішчыла да роты нямецкіх салдат і афіцэраў. Захоплены ў палон салдаты 1-га нямецкага асобнага высакагорнага батальёна паведзілі, што батальён, які меў у сваім саставе да 1.400 салдат і афіцэраў, страціў у апошніх баях забітымі і параненымі каля 1.000 чалавек.

НА ЛЕНІНГРАДСКІМ ФРОНЦЕ

Дзеяннямі нашых падраздзяленняў за два дні знішчана да 400 варожых салдат і афіцэраў, разбіты 3 супроцьтанкавыя гарматы і 8 станковых кулямётаў. Снайперамі адной з часцей флота за адзін дзень знішчана 48 гітлераўцаў.

ДЗЕЮЧАЯ АРМІЯ (ЗАХОДНІ ФРОНТ). Цяжкая гармата вядзе агонь па варожых умацаваннях.

НАШЫ БАЙЦЫ УТРЫМАЛІ СВАЕ ПАЗІЦЫІ

Паўночна-заходней Сталінграда, у раёне населенага пункта, занятага на-днях нашай часцю, праціўнік зноў прадпрыняў 8 атак. Нашы байцы ўтрымалі свае пазіцыі. Савецкія воіны ружэйна-кулямётным агнём знішчылі да 850 - румынскіх салдат і афіцэраў.

АТАКІ ПРАЦІЎНІКА АДБІТЫ

На адным з участкаў Паўночна-Заходняга фронту нашы часці адбілі атаку праціўніка сілаю да двух батальёнаў пяхоты з 10 танкамі. Праз некалькі гадзін гітлераўцы кінулі ў атаку полк пяхоты пры падтрымцы 15 танкаў і авіяцыі. Атака зноў была адбіта. Знішчана 11 нямецкіх танкаў і збіта 5 самалётаў праціўніка.

БАЯВАЯ ПАДРЫХОўКА ў рэзервных часцях Чырвонай Арміі. У падраздзяленні тав. Алёшына заняткі па тапаграфіі праводзіць курсант А. Н. Давыдоў. НА ЗДЫМКУ: На ўроку тапаграфіі.

Ці рыхтуюцца немцы да зімовай ваеннай кампаніі на савецка-германскім фронце

(З выступлення Г. Аляксандрава на сходзе сормаўскіх рабочых)

Вядома, што немцы, пачынаючы вайну супроць Савецкага Саюза, разлічвалі скончыць яе ў кароткі тэрмін. Яны не рыхтаваліся ваяваць зімою 1941—42 г. Мужнае, гераічнае супраціўленне Чырвонай Арміі перавярнула, зламала разлікі гітлераўцаў, вымусіла іх уступіць непадрыхтаванымі ў мінулую зімовую ваенную кампанію. Мінулай зімой Чырвоная Армія нанесла рад сур'ёзных удараў па варожай арміі. Імкнучыся зрабіць урокі з зімовых баёў на савецка-германскім фронце, немцы вясною гэтага года згуртавалі ў вялікі ўдарны кулак усе асноўныя свае войскі і рэзервы, падцягнулі для баёў сваю вялікую сучасную ваенную тэхніку і, баючыся распылення сіл, кінулі гэты ўзброены кулак

на Поўдзень і Дон. Сабраўшы на адным участку фронту вялікія сілы, гітлераўцы меркавалі адным ударам скончыць першую частку летняй кампаніі 1942 г., захапіць увесь Савецкі Поўдзень да Сталінграда ўключна, каб затым перакінуць свае войскі для вырашэння другой, яшчэ больш сур'ёзнай задачы — заваявання Масквы і ўсіх цэнтральных прамысловых раёнаў Савецкай дзяржавы, якія прылягаюць да яе. План складаўся з такім разлікам, каб летам 1942 г. зрабіць тое, чаго не ўдалося дабіцца летам 1941 г., гэта значыць змяць і знішчыць Чырвоную Армію, падарваць ваенна-эканамічную і палітычную магутнасць Савецкай дзяржавы і закончыць вайну ў летня

месяцы 1942 г. у сваю карысць.

Але жыццё горка пасмяялася з гітлераўскіх дурняў. У гэтым годзе наступленне немцаў, не гледзячы на тое, што яны кінулі ўсю сваю шматмільённую армію на адзін з участкаў фронту, разгарнулася з меншым поспехам, чым у мінулым годзе, а страты германскай арміі ў многа разоў павялічыліся. І вось цяпер, калі стаў відавочным правал планаў камандавання нямецкай арміі, распрацаваных ім на лета 1942 г., немцы паспешна вымушаны перайсці ад выхвальбных апавяшчэнняў аб заканчэнні ваеннай кампаніі на ўсходзе ў 1942 г. да баязлівых і сарамлівых заклікаў да германскага насельніцтва аб зборы цёплых рэчаў для нямецкай арміі, бо маюць быць цяжкія зімовыя баі, у якіх часовы поспех немцаў можа змяніцца найцяжэйшымі іх паражэннямі.

Аб паспешнай падрыхтоўцы немцаў да зімы гаворыць не толькі апошняе выступленне Гітлера, якое

звернута да нямецкага насельніцтва ў сувязі з пачаткам новай кампаніі «зімовай дапамогі», у якім гэты нягоднік, што вынішчыў мільёны і мільёны людзей у Еўропе, вымушаны быў прызнацца, што на ўсходзе «ў гэтай самай гіганцкай барацьбе з усіх часоў германскія салдаты прыносяць найціжэйшыя ахвяры, якія вельмі цяжка сабе ўявіць». Аб гэтым гаворыць і другі факт. Тое, чаго не асмеліўся сказаць Гітлер, выбалбавіў Гебелс, які надрукаваў у тыднёвым часопісе «Дас рэйх» артыкул «На крутым уздыме». Гэты дэмагог і брахун імкнецца яшчэ раз ашукаць нямецкае насельніцтва, якое прагне міру. Ён «даказвае», што «пытанне аб тым, як доўга будзе ісці вайна, не мае сур'ёзнага значэння. Гісторыя вучыць нас, што вайна, не гледзячы на чаканне хутчэйшага яе заканчэння, вялася доўгі час».

Чаму-ж Гітлер і яго зграя так няўпэўнена і сарамліва гавораць аб зімовай кампаніі на ўсходзе, якая нады-

ходзіць? Гэта зусім зразумела. Мінулай зімой немцам на савецка-германскім фронце былі нанесены ўдары вялікай сілы, якія пахіснулі ваенную магутнасць гітлераўскай Германіі. Зіма гэтага года не нясе немцам нічога добрага. Гэта асабліва ясна адчуваюць нямецкія салдаты.

Вось некаторыя вытрымкі з паказанняў і дзёнікаў палонных нямецкіх салдат.

Вежавы стралок ваенна-паветраных сіл германскай арміі Герберт Рытэр запісвае: «Усе гавораць, што другой зімы мы не зможам вытрымаць. Калі вайна скончыцца ў гэтым годзе зімы, то другая зіма ў Рэіху будзе велізарным ударам для Германіі».

Палонны нямецкі радыё-аператар 9-й батарэі 4-га дывізіёна 377-га артылерыйскага палка 377-й нямецкай пяхотнай дывізіі Канрад Мзеберг расказвае: «Усе сады баяцца зімы. У нас батарэі ёсць 5—6 чалавек, якія перажылі мінулую зі-

Наша вёска стаіць між лесу, далёка ад шляху, ад раённага цэнтра. Але і сюды прышоў вораг са сваім д'ябальскім «новым парадкам». Паводле гэтага «парадку» нас хочучы зрабавіць нямецкімі парабкамі, жабракамі. Акупанты «аграбілі, абадралі людзей, як соліпку. Ні хлеба, ні солі. Ні стравы, ні скваркі. Людзі з голаду пачалі выміраць. Ледзь новага ўраджаю дачакаліся. Распачалі абмалот, а нямецкія пражоры тут як тут. Хапаюць намалочанае дабро і грузіць на машыны, адпраўляюць у Германію.

У піліпавым гумне ляжала куча жыта. Збожжа было наша, калектыўнае, пяцёрых гаспадароў. Да гумна пад'ехаў нямецкі грузавік. Падыходзячы да паліцэйскай і немца. Бацька — збавіна на таку.

Вочы загарэліся ў фашысцкіх грабежнікаў. Немец загадаў:

— Насыпаць! Паліцэйскія з мяшкамі палезлі да кучы. Піліп заступіў ім дарогу:

— Ты яго сеяў? У позірку Піліпа было столькі расшучасці і гневу, што паліцэйскія падаліся назад.

— Насыпаць! — паўтарыў немца.

Тут мы не сцяпелі. Пятрусь схопіў лапату і паласануў немца па галаве, а мы давай малаціць паліцэйскіх цанами. Тут ім і крышка.

З разбойнікам інакш нельга. Ён у цябе цягне апошні кавалак з рук, а ты адарві яго галаву і сабакам кінь.

Калгаснікі: Іван, Пятрусь, Раман, Піліп, Кастусь.

Клімавіцкі раён.

СПАТРЭБІЛАСЯ

Гэта было летась у пачатку кававіцы. Недалёка ад нашай вёскі разгарэўся бой. Немцы лезлі да важнага шляху, а нашы байцы стрымлівалі іх, білі напавал.

Калі заціх бой, мы пайшлі дакашваць лугавіну. У кустах убачылі многа ўсялякай зброі.

— Давай, — кажу, — схаваем гэтыя цацкі. Спатрэбіцца.

І спатрэбілася. Як толькі мы даведзіліся, што ў нашым лесе партызанскі лагер, мы з Ахрэмам пайшлі туды.

— У нас, — кажам, — зброя. Вінтоўкі, кулямёт і яшчэ нейкія стрэльбы з калёсікамі. Толькі ёсць загана: большасць зброі — нямецкая.

— Гэта нішто, калі нямецкая. Давайце толькі пачавайце, — адказаў камандзір атрада і паслаў партызана, каб даставілі зброю ў атрад.

— Дзе-ж стрэльбы з калёсікамі? — пацікавіліся партызаны.

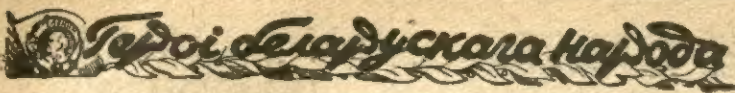
Мы паказалі гэтыя куртаты, цяжкія стрэльбы. Партызаны засмяяліся:

— Гэта-ж аўтаматы. На ша айчынная зброя.

Так мы дапамаглі партызанскаму атраду набыць зброю, каб біць немцаў.

Калгаснікі: Андрэй Я. Ахрэм Ш.

Уздзенскі раён.

КАМАНДЗІР ЭСКАДРЫЛЛІ ПРАКОП АСІПЕНКА

Пракопу Асіпенка 39 год. Ён прайшоў вялікую і суровую школу жыцця. У пачатку ён быў пагранічнікам, служыў радавым байцом, потым стаў малодшым камандзірам, а пазней памочнікам

Асіпенка перамог нягоды і ўвесь бомбавы груз скінуў на танкавую калону ворага. Тры фашысцкія знішчальнікі спрабавалі атакаваць маёра, але Асіпенка хітра абышоў іх. Майстарскі маневрам ён увёў машыну ў воблачнасць і вярнуўся на сваю базу.

— У нашай эскадрыллі, — гаворыць Асіпенка, — многа добрых лётчыкаў. Яны лятаюць выдатна, метка б'юць нямецкіх акупантаў.

Усе гэтыя выдатныя лётчыкі — выхаваныя маёра. Сярод іх лейтэнант Цішын — яшчэ нядаўна радавы лётчык, а зараз камандзір звяна; старшы сержант Рак, лейтэнант Лобцаў. Усіх іх у строй паветраных байцоў увёў камандзір эскадрыллі.

У сваіх падначаленых маёр Асіпенка выхаваў непакісную стойкасць і бяспрашча, напорыстую волю да перамогі.

— За сваім камандзірам, — гавораць лётчыкі, — мы гатовы ісці хоць у агонь.

Маёр смела глядзіць у вочы небяспечы. Аднойчы ў часе паветранага штурму вялікага скопішча аўтамабіляў і артылерыі ворага ў пункце П. на дзевятку савецкіх бомбардыроўчыкаў напалі 20 нямецкіх «МЕ-109». Праціўнік хацеў разбіць строй савецкіх машын і знішчыць іх па адной, але, як ні лютавалі нямецкія лётчыкі, іх намеры не ўдаліся. Сталінскія сокалы пчыльна самкнулі строй, адбілі ўсе атакі ворага, трапілі білі ў цэль і збілі двух сцяратнікаў.

Эскадрыллі, якой камандуе Пракоп Асіпенка, — лепшая ў Н-скім злучэнні. На гатовы фашыстаў лётчыкі эскадрыллі скінулі за мінулы месяц тысячы кілограмаў бомб. Яны разбурылі дзесяткі агнявых кропак ворага, знішчылі многа артылерыі і мінамётных батарэй, сотні нямецкіх салдат і афіцэраў. За два месяцы лётчыкі эскадрыллі ў паветраных схватках збілі 7 і падбілі 8 фашысцкіх знішчальнікаў. Звяно лейтэнанта Цішына знішчыла 5 варажых машын.

Савецкі ўрад высока ацаніў баявыя справы маёра Пракопа Дзімітрыевіча Асіпенка: ён узнагароджан ордэнам Чырвонага Сцягу.

С. КУЦАЕВ.

камандзіра заставы. У 1934 годзе стаў лётчыкам, але граніцы не пакідаў, служыў у радах пагранічнай авіяцыі.

Сын беларускага селяніна, Пракоп Асіпенка зараз маёр, камандзір бомбардыровачнай эскадрыллі.

Аб сваіх баявых справах маёр расказвае скупа.

— Ну, што расказваць?.. Ну, лятаю, б'ю немцаў.

А, між іншым, маёру ёсць аб чым расказаць. За час айчынай вайны ён зрабіў 70 баявых вылетаў. Лятае маёр добра, па-майстарску, пры любых умовах надвор'я. У свой час, як ён расказвае, ён быў у групе паветраных «ахвотнікаў». Яны дзейнічалі пераважна ў дрэннае надвор'е, сачылі ворага і знішчалі яго.

Рабіць гэта, зразумела, было нялёгка. Тым больш, што «ахвотнікі» ляталі на самалётах старога тыпу, у адзіночку, без прыкрыцця знішчальнікаў.

Маёр Асіпенка лятаў многа і заўсёды быў пераможцам.

Камандаванне даручыла яму разведанне і затрыманне танкавай калоны ворага, якая рухалася да горада Д. Надвор'е было дрэннае. Імжыў дождж. Воблачнасць была на вышыні 200—300 метраў. Але сталінскі сокал Пракоп

на Усходнім фронце. Яны вельмі многа расказвалі аб жахах зімы. Расказвалі, што яны па два-тры разы пакідалі ўсе гарматы сваёй батарэй, каб толькі выратавацца самім.

Палонны обер-ефрэйтар штабной роты 328-га палка 227-й нямецкай пяхотнай дывізіі Вільгельм Крэйт заявіў: «Салдаты гавораць, калі нам яшчэ раз зімаваць у Расіі, то можна ўжо загадзя выбраць сабе месца на могілках».

Палонны обер-ефрэйтар 2-й роты 45-га сапёрнага батальёна германскай арміі Яўгені Вернер гаворыць: «Нам, якія правялі зіму на фронце, усё невыказна надакучыла. Настрой вельмі дрэнны. Салдаты заўсёды пытаюць: калі-ж скончыцца гэта свінства? Калі да зімы нямецкая армія не пераможа, ёй давядзецца адступіць, а гэта будзе яшчэ горш, чым у мінулым годзе».

Нямецкі афіцэр-артылерыст Ганс Лудт піша ў сваім дзёніку: «Людзі расказ-

ваюць тут самыя жаклівыя рэчы пра зімовую кампанію. Дзівішся, як гэта нагул можна было вытрымаць... Людзі і цяпер яшчэ не могуць пазбавіцца ад гэтага жаху».

Цяпер, калі мінула больш за 16 месяцаў з моманту пачатку так званага «ўсходняга паходу», гітлераўцы не бяруцца больш вызначаць тэрміны заканчэння вайны і вымушаны рыхтавацца да яшчэ адной зімовай кампаніі, збіраючы цэпільныя рэчы ў Германіі, гвалтоўна адбіраючы іх у на-сельніцтва акупіраваных краін. Значыць, немцы сапраўды пачалі падрыхтоўку да зімовай ваеннай кампаніі на савецка-германскім фронце. Але гэта падрыхтоўка гаворыць аб яшчэ адной сур'ёзнай памылцы ў разліках камандавання гітлераўскай арміі ў адносінах тэрмінаў і цяжкасцей вядзення вайны, а таксама аб тым, што вайна паступова пераходзіць у фазу, якая не можа абяцаць немцам нічога добрага.

ДА 60-ГАДОВАГА ЮБІЛЕЮ ЯКУБА КОЛАСА

3-га лістапада савецкая грамадскасць адзначае 60-годдзе з дня нараджэння народнага паэта БССР акадэміка Якуба Коласа.

Пачынаючы з першых сваіх твораў, якія адносяцца да 1906 года, Якуб Колас выражаў інтарэсы самых дэмакратычных мас беларускага сялянства, яго творы прысвечаны сацыяльнаму і нацыянальнаму вызваленню свайго народа. Разам з Янкам Купалам Якуб Колас быў асноваўнікам новай беларускай літаратуры. Ён вельмі многа зрабіў і робіць у галіне далейшага развіцця беларускай літаратурнай мовы.

Творчы талент паэта найбольш поўна раскрыўся пасля вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі, у выніку якой беларускі народ упершыню ў гісторыі стварыў сваю дзяржаўнасць, і ярка расцвілі яго

нацыянальныя культура і мастацтва.

Якуб Колас з'яўляецца і паэтам і празаікам. Да найбольш вялікіх празаічных твораў адносяцца зборнікі апавяданняў «Казкі жыцця», «На рубяжы», «У ціхай вадзе», апавесці «У палескай глушы», «У глыбі Палесся», «На прасторах жыцця», «Адшчапенец» і «Дрыгва». Якуб Колас напісаў выдатныя паэтычныя творы — вялікую паэму «Новая зямля», якая з'яўляецца эпопеяй жыцця цэлага сялянскага пакалення, паэму «Сымон Музыка» і рад іншых паэм і вершаў.

Паэт актыўна ўдзельнічае ў грамадскім жыцці краіны. Ён дэпутат Вярхоўнага Савета БССР і віцэ-прэзідэнт Акадэміі навук БССР. Вялікія яго заслугі і ў справе вырошчвання і выхавання маладых літаратурных талентаў.

З першых дзён Айчын-

най вайны Якуб Колас уключыўся ў актыўную барацьбу супроць крывавых нямецка-фашысцкіх захопнікаў. За гэты час ён напісаў многа вершаў, якія прасякнуты агністай нянавісцю да крывавых гітлераўцаў. Зараз паэт працуе над вялікай апавесцю, прысвечанай барацьбе беларускіх партызан супроць подлых нямецкіх акупантаў. Паэт часта выступае з публіцыстычнымі артыкуламі супроць гітлераўскага «новага парадку», які нясе беларускаму народу смерць і рабства.

У гэты юбілей 3 лістапада ў Ташкенце адбудзецца ўрачыстае паседжанне прэзідыума Акадэміі навук БССР з удзелам прадстаўнікоў беларускіх урадавых і грамадскіх арганізацый. У Маскве адбудзецца вечар, прысвечаны юбілею. Падрыхтаваны спецыяльныя радыёперадачы аб жыцці і творчасці Якуба Коласа.

ІГРАЙ, ІГРАЙ, СИМОН МУЗЫКА!

Якубу Коласу

Над родным Нёманам, пад дубам,
Дзе спаў рыбак пад цвёрдым лубам

І сом гайдаў яго сон,—
Стаю і бачу я ў думках,—
На скрыпцы грае твой Сымон.

Душа пакорна яго смукі,
І сэрцам спеў яго лаўлю.
Іграй, іграй, Сымон Музыка,
Іграй пра Родную Зямлю!

Я Шляхам Волі і Дрыгвою
Ішоў, каб гора задушыць;
Каб ты налеўнаю струною
Развёў сум маёй душы;

Каб з песняй гнеўнаю у сэрцы,
Не знаўшы страху і ныцы,
Ісці на бой, Чужыцца сцерці;
І мець нам зноў Прастор
Жыцця;

Каб зноў шырокім Шляхам
Волі
Гады вясёлыя плылі;
І «Неба вясняе... таполі...»
Цвілі над намі і гулі;

І песні гулкія з-пад смыка
Ляцелі, гойдалі зару.
Іграй, іграй, Сымон Музыка,
Свайму тварцу і-песняру!

Антон БЯЛЕВІЧ.

ВЯЛІКІ ПАЭТ БЕЛАРУСКАГА НАРОДА

Якуб Колас сваёй творчасцю ахоплівае дзве эпохі жыцця беларускага народа: эпоху змагання народа за сацыяльнае і нацыянальнае вызваленне і светлы шлях народа пасля Кастрычніцкай рэвалюцыі. Трагедыя беларускага чалавека, які калісьці на сваёй зямлі прымушан быў шукаць для сябе гэтай зямлі, ператварылася ў вызваленчы рэвалюцыйны рух народа, які закончыўся рэвалюцыяй, і народ вышаў на шырокія прасторы жыцця. Такі змест літаратурнай творчасці народнага паэта.

Уся творчасць вялікага паэта ёсць найглыбейшае адлюстраванне жыцця беларускага народа за некалькі самых бурных і яркіх дзесяцігоддзяў яго гісторыі. Вышаўшы з самых глыбін народа, Якуб Колас стаў песняром народнай душы. Нездарма ён як паэт і дзеяч узяўся да сваёй дзейнасці на хвалючых рэвалюцый 1905 года, калі народныя масы падрыхтоўвалі тое, што адбылося ў 1917 годзе, — вялікі Кастрычнік.

Кожны народ нашай радзімы ішоў да Кастрычніцкай рэвалюцыі, да вызвалення ад векавага гнёту і рабства, сваёй нацыянальнай дарогай. Творчасць Якуба Коласа ёсць найдакладнае адлюстраванне гэтага.

Вобразы мілых

роднага краю...

Гэтыя словы коласавай паэзіі ёсць як-бы азначэнне характару ўсіх створаных ім паэтычных вобразаў і шматлікіх чалавечых літаратурных тыпаў.

Сярод вобразаў усёй беларускай літаратуры, як мунумент, узвышаецца трагічны вобраз Міхала з паэмы «Новая Зямля». Чалавек вялікага сумлення і працавітасці, ён марыць аб зямлі, на якой ён не быў-бы парабкам у пана. Доўгія годы ён дамагаецца гэтай новай зямлі і, каб здабыць яе, кладзе сваю працу. Нарэшце ён ужо агораў яе, ён ужо бачыць перад сабой шчаслівыя берагі, да якіх так цяжка і доўга плыў. І гэтак шчасце ў адзін момант стала яму непатрэбным: знясілены жыццём, ён памірае. Можна сказаць, што гэта была нацыянальная беларуская трагедыя дарэвалюцыйнага жыцця, калі вялікія абшары нашай зямлі належалі не народу, а панству. Трагедыя Міхала ясна гаварыла, што толькі рэвалюцыйным шляхам чалавек можа здабыць сабе права і магчымасць жыць на роднай зямлі.

Багачы і панства,
нашы дабрадзеі,
Мы на суд вас клічам,
каты вы, зладзеі.

Гэта яшчэ ў самыя першыя часы свае творчасці напісаў Якуб Колас. І гэтыя гнеўныя матывы бурным струменем ішлі праз усю яго творчасць.

Мой родны кут,
як ты мне мілы,
Забыць цябе не маю сілы...

Так пачынаецца «Новая Зямля». Мы паглыбляемся ў гэты вялікі твор і самі як-бы пачынаем жыць мілым жыццём у родным кут-

ку, сярод мілых вобразаў роднага краю. І раптам у гэтым нашым аб'ёгу пачынаецца і да канца паэмы даходзіць да страшнай сілы трагедыі Міхала. Не! Патрэбен ачышчальны агонь рэвалюцыі, каб родныя з'явы не атручаліся сацыяльнай няпрадай.

Прасторны шлях,
калі-ж, калі
Ты закрасуеш на зямлі
І злучыш нашы ўсе дарогі?

Сістэма вобразаў паэмы даводзіць нашу думку да дзвярэй у прасторны шлях, у які павінна ўліцца індывідуальная дарога кожнага чалавека з шматмільённай народнай сям'і. Мара аб рэвалюцыі! Мара аб сацыялізме! Мара аб з'яднанні народаў у агульна-чалавечую сям'ю! Нацыянальныя вобразы паэзіі Якуба Коласа выходзяць у свет шырокага інтэрнацыяналізма.

Выдатны празаік і драматург, Якуб Колас стварыў цэлыя пляды чалавечых вобразаў і тыпаў. Кожны з іх ёсць індывідуальнасць з жывога народнага жыцця.

Пасля Кастрычніка асабліва пладатворна ідзе вялікая праца Якуба Коласа. Галоўныя свае апавесці ён напісаў у гэты час. Імя яго ёсць гордасць народа. Як народны трыбун, ён выявіў і выказаў народную радасць яснай пары Беларускай Савецкай Рэспублікі. Яго слова стала цяпер магутнай зброяй у справе змагання народа супроць ненавісных нямецкіх чужынцаў.

Кузьма ЧОРНЫ.

